

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Ústav etnologie

Celetná 20
116 42 Praha 1
Tel.: +420 221 619 622, 625
E-mail: ethno@ff.cuni.cz

POSUDEK NA DIZERTAČNÍ PRÁCI:

Tereza Kušniráková

„Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence“

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha 2013, 159 s., přílohy

---

Dizertační práce T. Kušnirákové je bezesporu hodna pozornosti. To není dáno pouze samotným tématem a předmětem autorčina bližšího zaměření, neboť dříve spíše méně běžné a výrazně „exotické“ téma vietnamské imigrace do ČR se v poslední dekádě stalo v kontextu českých společenskovedních i exaktních věd relativně dosti frekventovaným. Oceněnihodné je však to, že autorka dokázala i v tomto prostoru nalézt novou, do značné míry prázdnou „niku“, výrazně rozvíjející a syntetizující dosavadní spíše dílčí pohledy na zvolenou tematiku. Pozitivně hodnotit je třeba i podobu pojetí a zpracování textu, výrazně překračující dosud mnohdy spíše popisné, faktografické způsoby psaní směrem k exaktnějším sociologickým a statistickým metodám a v jejich kontextu rovněž kvalitnímu analyzujícímu a interpretačnímu rámci v duchu soudobých odborných paradigmat. Přitom však autorka nepodléhá ani opačnému gardu – přehnané „postmoderní“ optice a jejímu diskurzu.

Také vlastní zpracování sledované tematiky – migračních a adaptačních tendencí vietnamské populace obecně a zejména jejich konkrétních projevů v ČR – je možno označit jako vysoce zdařilé. Výrazně ocenit je třeba zejména – v dosavadním kontextu „vietnamských studií“ v ČR spíše neobvyklou – skutečnost, že T. Kušniráková vhodně a vyváženě propojuje ekonomicko-politická data z „původního prostoru“ (Vietnam) a „cílového prostoru“ (Česká republika) a v takto vymezeném rámci usiluje o široký, holistický náhled. Stejně tak je třeba pozitivně kvitovat kombinaci makro– a mikropohledu na sledovanou problematiku, z nichž druhý výrazně umožňuje zohlednit i subjektivní očekávání, zkušenosti a vize vietnamských migrantů a jejich interpretace uvedených skutečností. V tomto kontextu se tak text zčásti blíží i antropologickému vidění sledované skutečnosti. Studii tedy lze – v kladném slova smyslu – možno chápat jako zčásti interdisciplinární; v souvislosti s tím je možno hovořit i o synergizujícím efektu.

Je zřejmé, že T. Kušniráková se v daném tematickém terénu pohybuje značně suverénně; prokazuje velmi dobrou obeznámenost jak s typy, modely a teoriemi migrací, tak i soudobými teoretickými trendy a paradigmaty na uvedeném poli. Zmíněné znalosti pak cíleně a poučeně prakticky aplikuje ve vlastní, empirické části práce.

Za vhodně zvolené je třeba považovat vymezení tří základních typů sledovaných skupin migrantů (1/ navrátilci do Vietnamu; 2/ Vietnamci v ČR; 3/ latentní migranti) a jejich komparace, analýza a interpretace. Celkový design výzkumu je metodologicky dobře obhájěn (s. 72/–74/), mj. v souvislosti s modifikací V-E (*value-expectancy*) modelu migračního rozhodování. To samé platí i o propojení kvalitativních a kvantitativních metod výzkumu. Řadu prezentovaných zjištění a jejich interpretací je možno plně akceptovat; mnohé z nich jsou přitom v českém odborném kontextu do značné míry novátorské.

Obsažný a bohatý seznam literatury svědčí o velmi dobré orientaci T. Kušnirákové ve sledovaném tematickém terénu. Autorka bezpochyby prokázala, že umí pracovat s literaturou a dalšími informačními zdroji, orientovat se v nich a využít je na podporu svých závěrů a stanovisek. Ty navíc nejsou čistě „akademické“, ale zásadní měrou se opírají o vlastní empirickou zkušenostv ČR i ve Vietnamu.

Dobře zpracován je i pregnantní a sdělný Závěr.

Relativní připomínku by bylo eventuálně možno vznést k autorčině snad až příliš jednostrannému či mechanickému aplikování sledované problematiky do matrice teorie nové ekonomie pracovních migrací (NELM). Přes nepochybnou výraznou blízkost jmenované teorie se sledovanou „realitou“ by bylo vedle dalších variant široce pojímaného „*push–pull*“ přístupu možno vzít jako doplňující v potaz i jiné teoretické okruhy. Výrazněji mohla být pojednána kupř. teorie sítí (i když její význam autorka zmiňuje – s. 29/–30/, 149/–150/).

Dostí překvapivě pak v textu chybí bližší zohlednění fenoménu „*transnacionalismu*“ a jeho analyzování v kontextu vietnamské migrace do ČR. Je možno se domnívat, že zmíněné téma by mohlo odkrýt ještě další relevantní kontexty sledované tematiky (kupř. v souvislosti s tematikou remitencí – s. 45/–46/).

Specifickou složkou textu jsou interview, realizovaná mezi vietnamskými respondenty v ČR i ve Vietnamu. Jejich přepisy jsou nejen dokumentačně, ale i lidsky cenné a zajímavé. V tomto kontextu autorka zaznamenala řadu vysoce zajímavých poznatků na poli autostereotypu migrace, osobní i etnické identity respondentů, jejich vztahu k Vietnamu i ČR aj. Je možno se domnívat, že řada konkrétních zjištění, zejména ale jejich analýza a interpretace má (vedle jejich odborné hodnoty) i výraznou hodnotu praktickou a mohla by mít značnou zajímavost také pro vládní a neziskové organizace, zaměřené na problematiku ekonomicky i jinak významné novodobé (vietnamské) imigrace do ČR.

Shrnutí: T. Kušniráková dokázala ve své dizertační práci nejen shromáždit a komparovat, ale také výrazně a do značné míry i novátorsky analyzovat a interpretovat množství teoretických i empirických zjištění a informací. Práce vznikala systémově, se značným osobním nasazením a ve výrazném mezinárodním kontextu.

Text je tak možno na rovině dizertační práce možno považovat za vysoce kvalitní a plně jej doporučit k obhajobě.